

Οι συνηθέστερες Συντμήσεις
γιά τις Σημειώσεις καί τό Κείμενο μιᾶς Ἐπιστημονικῆς Ἔργασίας

A. Ἑλληνικές

α/α	αὔξων ἀριθμός
ἀ.α.	ἀντ' αὐτοῦ
ἄγ.	ἄγιος
αἰ.	αἰώνας
ἀνάτ.	ἀνάτυπο
ἀνών.	ἀνώνυμος/η, ἀνώνυμο (ἔργο)
Ἀπρ.	Ἀπρίλιος
ἄρθρ., ἄρ.	ἄρθρο/α (ὄχι τά ἄρθρα τῶν ἐφημερίδων!) κυρίως νόμων, διαταγμάτων κ.τ.λ.
ἀριθ., ἀρ.	ἀριθμός
ἀρ.φ.	ἀριθμός φύλλου (γιά ἐφημερίδες)
ἀρχ.	ἀρχαῖος/α/ο, ἀρχεῖο
ἄ.τ.	ἄνευ τόπου
ἄ.τ.χ.	ἄνευ τόπου καί χρόνου
Αὔγ.	Αὔγουστος
αὐτ.	αὐτόθι (σπανίως· συνήθως γράφεται ὀλόκληρο)
ἄ.χ.	ἄνευ χρόνου
βιβλ.	βιβλιογραφία (καί βιβλίο)
β/θήκη	βιβλιοθήκη
βιβλγρ.	βιβλιογραφία
βλ.	βλέπε
βλ. ἀν.	βλέπε ἀνωτέρω (πιό πάνω)
βλ. κατ.	βλέπε κατωτέρω (πιό κάτω)
δακτ.	δακτυλογραφημένη (ἔκδοση)
Δεκ.	Δεκέμβριος
διατρ.	Διατριβή (Διδακτορική)
δηλ.	δηλαδή
Δρ.	Διδάκτορας
ἔ.ἀ., ἔνθ. ἄν(ωτ.).	ἔνθα ἀνωτέρω (στήν παραπάνω ἐργασία)
ἐδ.	ἐδάφιο
εἰδ.	εἰδικός/ή/ό
εἰκ.	εἰκόνα
εἰκονγρ.	εἰκονογραφία, -ικός/ή/ό
εἰσ., εἰσαγ.	εἰσαγωγή
ἐκ.	ἐκατοστό
ἐκδ.	ἐκδότης/ες, ἐκδόσεις
ἔκδ.	ἔκδοση, ἐκδόσεις
ἐκκλ., ἐκκλησ.	ἐκκλησιαστικός/ή/ό
ἐλλ., ἐλλην.	ἐλληνικός/ή/ό
ἐν., ἐνικ.	ἐνικός (ἀριθμός)
ἐξ.	ἐξῆς

ἐπ., ἐπόμε.	ἐπόμενος/η/ο (γιά τίς σελίδες)
ἐπιμ.	ἐπιμελητής, ἐπιμέλεια
ἔτ.	ἔτος/η
ἐφ., ἐφημ.	ἐφημερίδα/ες
θρησκ.	θρησκευτικά, θρησκευσιολογία
Ἰαν.	Ἰανουάριος
Ἰούν.	Ἰούνιος
Ἰούλ.	Ἰούλιος
κ.ά.	καί ἄλλοῦ
κ.ᾶ.	καί ἄλλα, καί ἄλλοι
καν.	κανόνας/ες (ἐκκλησιαστικοί)
κατάλ.	κατάληξη
κεφ.	κεφάλαιο/α
κ.ἐξ.	καί ἐξῆς,
κ.ἐπ.	καί ἐπόμενοι/α
κλ.	κλίση
κ.λπ., κ.λ.π.	καί λοιποί/ά
κ.ο.κ.	καί οὕτω καθ' ἐξῆς
κ.τ.λ., κτλ.	καί τά λοιπά
κ.τ.ῶ.	καί τά ὅμοια
κ.τ.τ.	καί τά τοιαῦτα
λ.	λέξη, λῆμμα
λατ., λατιν.	λατινικός/ή/ά
λέξ.	λέξη/εις
λ.χ.	λόγου χάριν
μ.	μέτρο/α
Μάρτ.	Μάρτιος
μ.ᾶ.	μεταξύ ἄλλων
μετ., μετφρ., μετφρ.	μετάφραση
μτγ., μτγν.	μεταγενέστερος/ η/ ο/ α
μτφ.	μεταφορικός/ ή/ ό/ ά
μτχ.	μετοχή
μυθ.	μυθολογία
μ.Χ.	μετά Χριστόν
νεοελλ.	νεοελληνικός/ ή/ό
νεολ.	νεολογισμός
νεολατ., νεολατιν.	νεολατινικός/ ή/ ό
Ν.Σ.	Νέα Σειρά
νεότ.	νεότερος/ η/ο
ὄμ.	ὄμοιος
ὄν., ὄνομ.	ὄνομαστική (πτώση)
ὄ.π., ὄπ.π., ὄπ.παρ.	ὄπως/ὄπου παραπάνω, στην προηγ. ἐργασία
παρ.	παράγραφος (καί /§), παροιμία, παραπομπή
περ.	περιοδικό, περίπου
πίν.	πίνακας/ες
πληθ.	πληθυντικός (ἀριθμός)

π.μ.	πρό μεσημβρίας
πολγρ.	πολυγραφημένος/η (έκδοση)
πρβ. και πρβλ.	παράβαλε, δές επίσης, σύγκρινε
πργρ.	παράγραφος
πρότ.	πρόταση
προφ.	προφέρεται, προφορά, προφορικός/ή/ό
πτ.	πτώση (γραμματ.)
π.Χ.	πρό Χριστού
π.χ.	παραδείγματος χάριν
ρ.	ρῆμα, ρίζα
ρῆμ.	ρῆμα
σ., σσ.	σελίδα, σελίδες
σεβ.	σεβασμιώτατος
σελ.	σελίδα, σελίδες
σημ.	σημασία, σημείωση
σ.π.	συνοπτικός πίνακας
σπ.	σπανίως, σπάνιος
σπάν.	σπάνιος
στ.	στήλη, στίχος
στατ.	στατιστικός/ή/ό
στίχ., στχ.	στίχος/οι
ΣτΕ.	σημείωση του επιμελητή (συνήθως σέ άγκύλες[...])
ΣτΜ.	σημείωση του μεταφραστή (συνήθως σέ άγκύλες[...])
συμπλ.	συμπληρωμένη (έκδοση)
σχ.	σχῆμα
τ., τόμ.	τόμος/οι
τεϋχ.	τεϋχος
τιμ. τόμ.	τιμητικός τόμος
τμ.	τμῆμα
τ.μ.	τετραγωνικό/ά μέτρο/α
τυπ.	τυπογραφία, -ικός/ή/ό
ύποσ., ύποσημ.	ύποσημείωση
ύποφ.	ύποφάκελος
Φ.	Φάκελος
φ.	φύλλο (=φύλλο) χειρογράφου, φύλλο
φάκ.	φάκελος
φιολολ.	φιλολογία, φιλολογικός
φιλοσ.	φιλοσοφία, φιλοσοφικός
χγφ., χφ., χφο.	χειρόγραφο
χ.κ.	χειρόγραφος κώδικας
χ.δ.	χωρίς όνομα
χργρ., χχφ. και χφφ.	χειρόγραφα
χ.σ.	χωρίς σελιδαρίθμηση
χ.τ.	χωρίς τόπο (έκδοσης, για βιβλία)
χ.τ.χ.	χωρίς τόπο και χρονολογία (έκδοσης, για βιβλία)
χ.χ.	χωρίς χρονολογία (έκδοσης, για βιβλία)

B. Λατινικές

a.m.	ante meridiem	πρό μεσημβρίας (π.μ.)
an.	anno	κατά τό έτος
ante		άνωτέρω, προηγουμένως
c., ca.	circa	περίπου
cf.	confer	σύγκρινε, παράβαλε (πρβλ.)
cod(d).	codex, codici	κώδικας/ες
col.	collumna	στήλη (στ.)
ed., edit.	edidit, editio	έξέδωσε, έκδοση (έκδ.)
edd.	ediderunt	έξέδωσαν
ed.cit.	editio(ne) citata	(στήν) άναφερθείσα έκδοση
e.g.	exempli gratia	παραδείγματος χάριν (π.χ.)
et al.	et alii	καί άλλοι (κ.ά.)
et alib.	et alibi	καί άλλού (κ.ά.)
etc., &c	et cetera	καί τά λοιπά (κ.λπ., κ.τλ.)
et seq(q)	et sequente	καί τά ακόλουθα, καί έξής (κ.έξ.)
f., ff.	folio, folia	φύλλο, φύλλα (έπί χειρογράφων)
fasc.	facsimile	πανομοιότυπο (έπί έκδόσεων)
fr.	fragmen/ta	σπάραγμα/τα, άπόσπασμα/τα
hic et nunc		έδῶ καί τώρα
h.c.	honoris causa	τιμής ένεκεν
i.a.	inter alia	μεταξύ άλλων
ib., ibid.	ibidem	αυτόθι
id.	idem	του ίδιου (συγγραφέα κ.λπ)
i.e., ie.	id est	αυτό σημαίνει, δηλαδή
i.c.	in casu	στήν περίπτωση
i.f.	in fine	στό τέλος
infra		κατωτέρω, πιό κάτω
impr.	imprimatur	ἄς/νά τυπωθεῖ (τυπωθήτω)
ind.	index	πίνακας
ipso facto		άπό τό ίδιο τό γεγονός
i.q.	idem quod	τό ίδιο μέ
l.c., lc., loc.cit.	loco citato	στό εδάφιο πού προαναφέρθηκε (ῶπ.π.)
m.o.	modus operandi	τρόπος λειτουργίας ἢ ένέργειας
ms., mss.	manuscriptum/i	χειρόγραφο/α
n.	nota	σημείωση
n.b., nb.	nota bene	σημείωσε, πρόσεξε καλά
o.p.	opere citato	ῶπως παραπάνω (ῶπ.π., ένθ.άν.)
p., pp.	pagina, paginae	σελίδα, σελίδες
partim		μερικῶς
passim		έδῶ καί έκει, συχνά
p.a.	per annum	έτησίως, κατά έτος
p.m.	post meridiem	μετά μεσημβρίαν
p.m.	propria manu	ιδιοχείρως, μέ τό δικό του χέρι

p.s.	post scriptum	ύστερόγραφο
q.e.	quod est	τό όποιο είναι (τουτέστιν)
q.e.d	quod erat demonstrandum	όπερ έδει δεϊξαι
qv.	quod vide	βλέπε (παραπομπή, βλ.)
rr.	rarissime	πολύ σπάνια
r., r ^o	recto	ή έμπρός πλευρά του φύλλου χ/φου
s.a.	sine anno	χωρίς χρονολογία (χ.χ.)
s.d.	sine die	χωρίς ήμερομηνία, χρόνο
seq(q).	sequens, sequentia	άκολουθως, και έξής (κ.έξ.)
sic		έτσι άκριβώς
s.l.	sine loco	χωρίς τόπο (χ.τ.)
s.n.	sine nomine	χωρίς όνομα (συγγραφέα)
s.v.	sub voce (verbo)	στή λέξη, στό λήμμα
tr.	traductione	μετάφραση
ut dict.	ut dictum	όπως διετάχθη
v.	vide	βλέπε
v., vol.	volumen	τόμος
v.inf.	vide infra	βλέπε κατωτέρω
v.s.	vide supra	βλέπε άνωτέρω
viz.	videlicet	δηλαδή
vs.	versus	έναντι, έναντίον
v., v ^o	verso	ή πίσω πλευρά του φύλλου χ/φου

Γ. Συντομογραφίες-άρτικλόεξα οργανισμών, ιδρυμάτων, περιοδικών κ.τ.λ.

ΑΑ	Άκαδημία Αθηνών
ΑΑΑ	Άρχαιολογικά Ανάλεκτα ἐξ Ἀθηνῶν (περιοδικό)
ΑΒ καί Ἀπ. Βαρν.	Ἀπόστολος Βαρνάβας (περιοδικό τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου)
ΑΒΜΕ	Ἀρχεῖον Βυζαντιν
ΑΓ καί Ἀγ. Γρ.	Ἁγία Γραφή
ΑΔ	Ἀρχαιολογικόν Δελτίον
ΑΔΕΕ	Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
ΑΕ	Ἀρχαιολογική Ἐφημερίς (περ. τῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας)
ΑΕΑ	Ἀνώτατες Ἐκκλησιαστικές Ἀκαδημίες
ΑΕΙ	Ἀνώτατα Ἐκπαιδευτικά Ἰδρύματα
ΑΕΚΔ	Ἀρχεῖον Ἐκκλησιαστικοῦ καί Κανονικοῦ Δικαίου (περιοδικό)
ΑΕΜ ἢ Ἀρχ.Εὐβ.Μελ.	Ἀρχεῖον Εὐβοϊκῶν Μελετῶν (περιοδικό)
ΑΕΠ	Ἀρχεῖα Ἑλληνικῆς Παλιγγενεσίας (20 τ., ἐκδ. Βουλῆς τῶν Ἑλλήνων)
Αιόλ.Γρ.	Αἰολικά Γράμματα
Ἀπ. Τιτ.	Ἀπόστολος Τίτος (περιοδικό Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης)
Ἀρχ. Ἀνάλ.	Ἀρχαιολογικά Ανάλεκτα (περιοδικό)
Ἀρχ. Θεσσ.Μελ.	Ἀρχεῖον Θεσσαλικῶν Μελετῶν (περιοδικό)
Βαλκ.Βιβλ.παρ.	Βαλκανική Βιβλιογραφία. Παράρτημα
Βαλκ.Σύμμ.	Βαλκανικά Σύμμεικτα (περ. Ἰδρύμ. Μελ. Χερσοννήσου τοῦ Αἴμου)
ΒΕΠ	Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων
ΒΕΠΕΣ	Βιβλιοθήκη Ἑλλήνων Πατέρων καί Ἐκκλησιαστικῶν Συγγραφέων
ΒΧΜ	Βυζαντινό καί Χριστιανικό Μουσεῖο
ΓΑΚ	Γενικά Ἀρχεῖα τοῦ Κράτους
ΓΠ	Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς (περ. Ἱερᾶς Μητροπ. Θεσ/νίκης)
Δελτ.Βιβλ.Μελ.	Δελτίο Βιβλικῶν Μελετῶν
ΔΙΕΕΕ	Δελτίον τῆς Ἱστορικῆς καί Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος
ΔΚΕΕ	Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
ΔΚΜΣ	Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν
ΔΧΑΕ	Δελτίον Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας
Δωδ.Χρ.	Δωδεκανησιακά Χρονικά
ΕΑΜ	Ἐθνικό Ἀρχαιολογικό Μουσεῖο
ΕΒΑ	Ἐφορία Βυζαντινῶν Ἀρχαιοτήτων
ΕΒΕ	Ἐθνική Βιβλιοθήκη τῆς Ἑλλάδος
ΕΕΒΣ	Ἐπετηρίς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν (περιοδικό)
ΕΕΘΣΠΑ	Ἐπιστημονική Ἐπετηρίς Θεολογικῆς Σχολῆς Π/μίου Ἀθηνῶν
ΕΕΘΣΠΘ	Ἐπιστημονική Ἐπετηρίς Θεολογικῆς Σχολῆς Π/μίου Θεσ/νίκης
ΕΕΦΣΠΑ	Ἐπιστημονική Ἐπετηρίς Φιλοσοφικῆς Σχολῆς Π/μίου Ἀθηνῶν
ΕΕΚΜ	Ἐπετηρίς Ἐταιρείας Κυκλαδικῶν Μελετῶν
ΕΕΣΜ	Ἐπετηρίς Ἐταιρείας Στερεοελλαδικῶν Μελετῶν
ΕΘΒ	Ἑλληνική Θεολογική Βιβλιογραφία
ΕΙΕ	Ἐθνικό Ἰδρυμα Ἐρευνῶν
ΕΛΙΑ	Ἐθνικό Λογοτεχνικό καί Ἱστορικό Ἀρχεῖο
ΕΜΣ	Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν
ΕΦ	Ἐκκλησιαστικός Φάρος (περιοδικό Πατρ/χείου Ἀλεξανδρείας)

HME	Ἡμερολόγιον τῆς Μεγάλης Ἑλλάδος
Ἡπ.Ἐστ.	Ἡπειρωτική Ἑστία
Ἡπ.Χρ.	Ἡπειρωτικά Χρονικά
ΘΗ καὶ Θεσσ.Ἡμ.	Θεσσαλικόν Ἡμερολόγιον
Θεσσ.Χρ.	Θεσσαλικά Χρονικά
ΘΗΕ	Θρησκευτική καὶ Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία
ΘΧΕ	Θρησκευτική καὶ Χριστιανική Ἐγκυκλοπαιδεία
ΙΑΑ	Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν
ΙΑΚ	Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κρήτης
ΙΕΕ	Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους (Ἐκδοτικῆς Ἀθηνῶν)
ΙΜΧΑ	Ἰδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου
ΚΔ	Καινή Διαθήκη
Κερκ.Χρ.	Κερκυραϊκά Χρονικά
Κεφ.Χρ.	Κεφαλληνιακά Χρονικά
ΚΝΕ	Κέντρο Νεοελληνικῶν Ἑρευνῶν (τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν)
ΚΧ καὶ Κρητ.Χρ.	Κρητικά Χρονικά
Λόγοι ΠΑ	Ἐθνικό καὶ Καπ/κό Π/μιο Ἀθηνῶν. Ἐπίσημοι Λόγοι
ΜΕΕ	Μεγάλη Ἑλληνική Ἐγκυκλοπαιδεία
ΜΙΕΤ	Μορφωτικό Ἰδρυμα Ἐθνικῆς Τράπεζας
ΜΣΕ	Μεγάλη Σοβιετική Ἐγκυκλοπαίδεια
ΝΕ	Νέα Ἑστία
Ν.Σιών καὶ ΝΣ	Νέα Σιών (περιοδικό Πατ/χείου Ἱεροσολύμων)
ΟΕΔΒ	Ὄργανισμός Ἐκδόσεως Διδακτικῶν Βιβλίων
ΠΑΑ	Πρακτικά τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν
ΠΑΕ	Πρακτικά τῆς ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἐταιρείας
ΠΔ	Παλαιά Διαθήκη
ΠΕΚ	Πανεπιστημιακές Ἐκδόσεις Κρήτης
ΠΠΜ	Πατριαρχικόν Ἰδρυμα Πατερικῶν Μελετῶν
ΠΛΜ ἢ Πα.Λα.Μπρ.	Πάπυρος-Λαρούς-Μπριτάνικα
ΡΕΣ	Ριζάρειος Ἐκκλησιαστική Σχολή
ΦΕΚ	Φύλλον Ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως

ΑΤ	Ancient Testamentum =Παλαιά Διαθήκη
ΝΤ	Novum Testamentum =Καινή Διαθήκη
ΟΑΑ	Orientalia Christiana Analecta
ΟΑΡ	Orientalia Christiana Periodica
ΡΑ	J.-P. Migne, <i>Patrologiae Cursus Completus, Series Graeca</i> , Parisiis 1857-1866
ΡΛ	J.-P. Migne, <i>Patrologiae Cursus Completus, Series Latina</i> , Parisiis 1844-1865
ΡΟ	Patrologia Orientalis, Paris-Didot 1903 κ.έξ.